

Marek Rapnicki

BARABÁŠ A JINÉ BÁSNĚ

BARABASZ I INNE WIERSZE

MAREK RAPNICKI

BARABÁŠ A JINÉ BÁSNĚ

BARABASZ I INNE WIERSZE

© Copyright by Marek Rapnicki, 2012

© Translation by Libor Martinek

Vydáno v rámci projektu Podpora česko-polské regionální literatury a propagace regionu – Regio Litera, reg. č. CZ.3.22/3.3.07/11.02746. Projekt je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Vydal: Město Krnov, Hlavní náměstí 1, Krnov 794 01

Vydání: první, 2013

ISBN 978-80-260-3975-4

I.

I.

HNÍZDA

Martě z Prahy

stavíme hnízda pod lampami
cizích měst. steleme lůžka
v zákoutích a na kopcích odkud je blíž k blankytu.
doháníme ztracenou naději. bosky
po kočičích hlavách kde bydlí štěstí.
jenomže nás nepoznává. cizí a odvrácené.
a bolest. v lišejnicích činžáků na obličejích družstevníků
nás vítá s otevřenými pahýly.
no konečně jste tady. už jsem si myslel
že chcete to co všichni. svatý klid
najezených. bez vás nedokážu
opлакávat prázdnotu. přitisknout se
k mechu. nakrmit kočky. pochovat holuba. odpočinout si.
přivolat všechny sedřené z kůže
iluze.

GNIAZDA

dla Marty-prażanki

zakładamy gniazda pod latarniami
obcych miast. mościmy leże
w zaułkach i na wzgórzach skąd bliżej w błękit.
pędzimy stropioną nadzieję. boso
po kocich łbach gdzie mieszka szczęście.
ale nas nie poznaje. obce i odwrócone.
a ból. w liszajach kamienic na twarzach kloszardów
wita nas z otwartymi kikutami.
no wreszcie jesteście. a już myślałem
że chcecie tego co wszyscy. świętego spokoju
najedzonych. bez was nie dam rady
opłakiwać pustki. przytulić się
do mchu. nakarmić koty. pochować gołębia. odetchnąć.
przywołać wszystkich odartych ze skóry
złudzenia.

PÍŠU TUŽKOU

Musíš vědět, že se mi stále méně stýská.
Pobíháme nad řekami s různými jmény.

Naše přátelství je jako armády, které dlouho
čekaly v pohotovosti, až usnuly.

Nenavštěvujeme své vzpomínky, málo se vídáváme.
Tehdy se hádáme kvůli politice a výběru citátů pro život.

Porozuměli jsme už mnohému, avšak ještě víc
nedokážeme pochopit.

Děti v Dublinu, v laskavých pokojích ticho.

To je k nevěře, ale řeka se nevrací. Pořád tomu nemůžeme uvěřit.

Zralý básník je dnes starým básníkem, vyměnil
Paříž za Krakov, za jiné bydliště melancholie.

Naši psi jsou nemocní a umírají, aby zmrtvýchvstání mělo
svou vychládající lebku.

Ještě námi občas proniká hudba
jako zrezavělý bajonet, když jsme si hráli na indiány.

Žijeme, mlčíme. To není málo na tak pyšný svět.
Jak se mám odvděčit za tu paměť, za tu bolest?

Jak mám zaklepat na vnitřek kmene a přitom pominout letokruhy?

PISZĘ OŁÓWKIEM

Musisz wiedzieć, że tęsknię coraz mniej.
Krzątam się nad rzekami o różnych imionach.

Nasza przyjaźń jak wojska, które tak długo czekały
w pogotowiu, aż posnęły.

Nie odwiedzamy swoich marzeń, widujemy rzadko.
Wtedy kłótnie o politykę, dobór cytatów do życia.

Zrozumieliśmy już sporo, jeszcze więcej
nie mieści nam się w głowach.

Dzieci w Dublinie, w serdecznych pokojach cisza.

To nie do wiary, ale rzeka nie wraca. Wciąż nie do wiary.

Dojrzały poeta to dzisiaj stary poeta, zamienił
Paryż na Kraków, inne mieszkanie melancholii.

Nasze psy chorują i umierają, by zmartwienie miało
swój stygnący łeb.

Jeszcze przesywa nas muzyka, czasami,
jak zardzewiały bagnet, gdy bawiliśmy się w Indian.

Żyjemy, milczymy. To niemało jak na taki próżny świat.
Jak mam się odwdzińczyć za tę pamięć, za ten ból?

Jak mam zapukać do wnętrza pnia, omijając słoje?

Tak dávno jsem nepsal tužkou.

Teď se už chci podepsat. Krví.

Mis en bouteille au château.

28. 10. 2009

Tak dawno nie pisałem ołówkiem.

Teraz już chcę się podpisać. Z krwi.
Mis en bouteille au château.

28 X 2009

NEGATIV

takový písek může být jen u Baltu. a oni.
v jednom okamžiku. všichni se na věky usmívající.

sladké kysne a drsné se stane hladkým.
ale ještě nevědí. kdo a kdy. ještě ne teď.
před nimi deset společných Vánoc ale ještě
netuší. na šalupě dobré naděje z nafouknuté matrace.

ona matka. ve středu událostí. v tom plochem dolíku v písku.

někteří říkali spolehlivý důvěrník. jiní hysterka.
a pro malého blondáčka skála. zeď k níž můžeš
svobodně stát zády.

na levé straně slečinka spálená červnovým sluncem (poklad
froté vestička dodnes slouží k úklidu). za osm let
bude lékařkou a nastane květen kdy porodí Martu.
bílý chomáček.

napravo dva muži. ten zezadu je otec. slavný
asymetrický lehký úsměv známý několika plážím.
šachy a jeřabinka a Starší Pánové* jako antidotum
na komunismus. hulánsky vyholená lysina. krouží synovými
rukama.

prcek ještě neví že v takovém stisku proudí síla.
věrnost která ožije ke stáří. jako rodinný tik.
zatím jsou jeho kamarády Malý bizon a Děti kapitána Granta.
hraje stále lépe volejbal a žene se na kolečkových bruslích do parku
kde vřatislavské kontrasty hrají Přijď v takovou noc.
ale kdo komu a odkud taková výzva. jenomže vlna
rhythm and blues připlouvá k nohám. slibuje oceán.

NEGATYW

taki piach może być tylko nad Bałtykiem. i oni.
w jednej chwili. na wieczność wszyscy uśmiechnięci.

słodkie skwaśnienie a chropowate nabierze gładkości.
ale jeszcze nie wiedzą. kto i kiedy. jeszcze nie teraz.
przed nimi dziesięć wspólnych Wigilii ale nie mają
pojęcia. na szalupie dobrej nadziei z dmuchanego materaca.

ona matka. w centrum wydarzeń. w tym grajdole.

jedni mówili niezawodny powiernik. inni histeryczka.
a dla małego blondasa opoka. ściana do której
wolno plecami.

z lewej pannica spalona słońcem czerwca (kamizelka
frotté skarb do dzisiaj służy do sprzątania). za osiem lat
zostanie lekarzem i przyjdzie maj że urodzi Martę.
biały kłębuszek.

z prawej dwaj mężczyźni. ten z tyłu to ojciec. słynny
asymetryczny półuśmiech znany kilku plażom.
szachy i jarzębiak i Starsi Panowie na odtrutkę
komunie. głaca wygolona po ułańsku. otacza dłońmi
syna.

malec jeszcze nie wie że w takim uścisku przepływa moc.
wierność która ożyje na starość. jak rodzinny tik.
na razie jego kumple to Mały Bizon Dzieci Kapitana Granta.
gra coraz lepiej w siatkę i śmiga na wrotkach do parku
gdzie wrocławskie Kontrasty nucą Przyjdź w taką noc.
ale kto do kogo i skąd takie wezwanie. tyle że fala
rythm'n'bluesa podchodzi do stóp. ocean zapowiada.

atlas před ním neskrývá tajemství. Orinoko Annapurna a Tyrhénské moře jsou sousední dvorky na Graniczné. na Narutowiczově. kde hoří ohně Siouxů Čipevejů a rodí se čest. podivné slovo které přikazuje umírat bez důvodu. pod nohama proutěný košík. těžko odhadnout jestli kýč nebo rukodělná práce. v každém případě uprostřed éry Gomulky protože z tlampačů pro potěšení Dalida Anna German a Sława Przybylska. Anglie vyhrává nad Němci. ale na stadionu ve Wembley a nikdo není raněn. za zády plochá duna. pod ochranou drátu. lehká bríza od Zalewu. z jihu. což není vidět. a mručení převratů které ještě nejsou slyšet. ještě ne. protož oni se pořád usmívají. v Tisíciletí Křtu. z čeho mají takovou radost. košile non iron. a boty když dobré tak jugoslávské. dokonce vodka je s rudým lístkem. nemají pasy a perspektivy. jenom ten létající koberec nebeské matrace. za čtyři roky ponesou Janka na dveřích Świętojańskou. ale dnes je Gdańsk městem z pohádky o dobrém králi a dalekých mořích. město do kterého je veze Carossa z Krynice.

vlasý ještě krátké. zuby všechny. koleno nezlobí. přízrak hrozby ischemické choroby srdeční a mnohočetného myelomu za jejich pásmem slyšitelnosti. čili společné existence. zatím. tím dobrým časem ubrusů z voskovaného plátna. těžkých černých desek. série námořních bitev. prvních stanů bez tropů. sestřihů s kohoutem. nenávisných portrétů nad tabulí. babiččiných prázdnin v Nałęczowě. na Gondwaně pláže. v lázních Baltu. slunce. slunce a počasí. teplo času stále nedokonaného. takový písek může být jenom nad Baltem. kolem nohou a pod matracemi ještě písek. čerstvě vytažené těsto.

atlas nie ma przed nim tajemnic. Orinoko Annapurna i Morze Tyrreńskie jak sąsiednie podwórka na Granicznej. na Narutowicza. gdzie płoną ogniska Siuksów Czippewejów i rodzi się honor. dziwne słowo które bez powodu każe umierać. pod nogami koszyk wiklinowy. trudno zgadnąć kicz czy rękodzieło. w każdym razie środkowy Gomułka bo z głośników na osłode Dalida Anna German i Sława Przybylska.

Anglia wygrywa z Niemcami. ale to na Wembley i nikt nie jest ranny. za plecami płaska wydma. pod ochroną drutu. lekka bryza od Zalewu. z południa. czego nie widać. i pomruk przewrotów których jeszcze nie słyhać.

jeszcze nie.

bo oni ciągle uśmiechnięci. w Tysiąclecie Chrztu.

z czego tak się cieszą. koszule non iron. a buty

jeśli dobre to jugosławiańskie. i nawet wódka jest

z czerwoną kartką. nie mają paszportów i perspektyw.

tylko ten latający dywan niebieskiego materaca.

za cztery lata Janka na drzwiach poniosą Świętojańską. ale dziś

Gdańsk to miasto z bajki o dobrym królu i morzach dalekich.

miasto do którego z Krynicy wiezie ich Carossa.

włosy jeszcze krótkie. zęby całe. nie dokucza kolano.

widmo wieńcówki i szpiczaka poza ich pasmem słyszalności. czyli

wspólnego istnienia. tymczasem. tym dobrym czasem obrusów z ceraty.

ciężkich czarnych płyt. serii bitew morskich. pierwszych namiotów

bez tropiku. fryzur z kokiem. nienawistnych portretów nad tablicą.

babcinych wakacji w Nałęczowie.

na Gondwanie plaży. w krynicy Bałtyku. słońce. słońce i pogoda.

ciepło czasu wciąż niedokonanego. taki piach może być tylko

nad Bałtykiem.

wokół stóp i pod materacem jeszcze piach. ciasto świeżo wyjęte.

ale na rámu portrétu už mlčící posel.
rozvěšuje nitky krve.

skvrna.

20. 12. 2006 – 3. 1. 2007

* Starsi Panowie – kabaret z 60. let 20. století, jenž byl spojován s předválečným Polskem a pro diváky byl antidotem na komunismus

ale na ramie portretu już milczący posłaniec.
nitki krwi rozwiesza.

zakalec.

20 XII 2006 – 3 I 2007

PO NAROZENÍ PANA CREDO

V poslední době trávím stále více času s mrtvými
než s živými. Podzim.

Nechat se započítat, nevydat se k odletu.

Paní Pola nás naučila statečnosti a odešla.

Od včerejška bydlí v království kořenů.

Ochraňuje shůry naše stezky.

Jenomže my žijeme. Povídání s Fredem na okraji naděje.

S Tacitem, Szymikem, Herbertem.

Bloudíme po mapě: Taormina, Marynin,

Azay-le-Rideau. Snově se cedí Rýn

před naším bezesným zrakem.

Někde mezi básněmi se rodí Pan Credo.

Když vycházím, sníh. Svatý Martin na bílém koni.

Slabě svítí katedrála, svolává průčelí dominikánů.

Stezka od nás k nim je stále čitelná

A náhle mi život bere dech, strouha od Zamojské,

od Zámku. Žije tu beze mne.

A přesto se můj ostrov neutápí

pod ubohou vlajkou máty a pelyňku.

PO NARODZINACH PANA CREDO

Ostatnio więcej czasu spędzam ze zmarłymi
niż żywymi. Jesień.

Zaliczyć się w poczet, nie zabrać z odlotem.

Pani Pola nauczyła nas męstwa i odeszła.
Od wczoraj mieszka w królestwie korzeni.
Pilnuje z góry naszych ścieżek.

Ale my żyjemy. Biesiada z Fredem na skraju nadziei.
Z Tacytem, Szymikiem, Herbertem.
Błąkamy się po mapie: Taormina, Marynin,
Azay-le-Rideau. Sennie sący się Ren
przed naszym bezsennym oknem.

Gdzieś między wierszami rodzi się Pan Credo.

Kiedy wychodzę, śnieg. Święty Marcin na białym koniu.

Tli się katedra, nawołuje fronton dominikanów.
Ścieżka od nas do nich jest wciąż czytelna
i nagle zatyka mnie życie, strumień od Zamojskiej,
od Zamku. Które tu żyje beze mnie.
A mimo to moja wyspa nie tonie,
pod nędzną flagą mięty i piołunu.

SPOLUŘIDIČ

P. Jerzemu Szymikovi

*Co prospěje člověku, získá-li celý svět,
ale ztratí svůj život?
(Mk 8, 36:37)*

vydal jsem se na cestu do Ratiboře.
Jasná bazilika v Pszowě se loučila
otevřenými dlaněmi věží.
před chvílí byl se mnou někdo
kdo kázal hlásat pravdu
svého srdce. věrnost. neviditelné spojení.

v reproduktorech volva Bernarda Fink začíná árii Erbarne
Dich.
po jejím unikátním provedení by už nikdo
nemusel zpívat.

Nikolaus Harnoncourt a Johann Sebastian Bach
podávali si ruce mezi nebem a zemí.
nad našimi hlavami vzlyk kyslíku.

ten někdo stále seděl vedle. na místě spoluřidiče
popíral fyziku. hovořil o Pilátu v nás. o mrvě
potlučených let. v masce mudrce.

o životě jako fiasku. zelená pole opakovala
Pane, smiluj se v jazyku smíru a volby.
byli jsme označeni. byli vybráni.

PILOT

ks. Jerzemu Szymikowi

*Cóż bowiem za korzyść stanowi dla człowieka
zyskać świat cały, a swoją duszę utracić?
(Mk 8, 36:37)*

ruszyłem w drogę do Raciborza.
Bazylika Pszowska Jasna zebrała mnie
otwartymi dłońmi wież.
przed chwilą był ze mną ktoś
kto kazał głosić prawdę
swego serca. wierność. niewidzialne łącza.

w głośnikach volvo Bernarda Fink zaczynała arie Erbarme
Dich.
jej unikalny ścieg po którym nikt
mógłby już nie śpiewać.

Nikolaus Harnoncourt i Johann Sebastian Bach
podawali sobie ręce między niebem a ziemią.
ponad naszymi głowami tlenu szloch.

ten ktoś wciąż siedział obok. w miejscu pilota.
zaprzeczając fizyce. mówił o Piłacie w nas. o mierzwie
potłuczonych lat. w masce mędrca.

o życiu czyli fiasku. zielone pola wtórowały
Zmiłuj się, Panie w języku zgody i wyboru.
byliśmy naznaczeni. byliśmy wybrani.

něco plakalo. štěstím a zoufalstvím. něco se
zmítalo ve tmě. na přivítanou a naopak
byli jsme vybráni. pro svědectví. v klasech

našich hlav se rodil hřích. na mouku
trápení. a chléb odpuštění. byli jsme označeni.
matčíným palcem na prsou.

25. 4. – 5. 5. 2010

coś płakało. ze szczęścia i rozpaczy. coś
miotło się w mroku. na powitanie i w odwrocie.
byliśmy wybrani. do świadectwa. w kłosach

naszych głów rodził się grzech. na mąkę
udręki. i chleb przebaczenia. byliśmy naznaczeni.
kciukiem matki na piersiach.

25 IV – 5 V 2010

PIROHY

na chvíli se zdá že jsme
králové.
svět jako dobře prospaná noc
klame přílivem sil a důvěry.

na okamžik a bez opakování.

padá víčko dnů. v glazuře světla
spalují se tvary. s tichým broukáním parníku
vzdaluje se Mississippi desetiletí.

někdo jiný jí
maminčiny pirohy s jahodami. někomu jinému
chutná ráno. do tváře se dívají
mladé hodiny

PIEROGI

wydaje się przez chwilę że jesteśmy
królami.

świat jak dobrze przespana noc
ludzi przyplływem sił i ufności.

na mgnienie i bez powtórki.

powieka dni opada. w szkliwie światła
spalają się kształty. z cichym pomrukiem parowca
oddala się Mississippi dekad.

dziś kto inny je
mamine pierogi z jagodami. komu innemu
smakuje poranek. zaglądną w twarz
młode zegary.

ZÁSILKA

Marku Rejovi

to bylo nějak tak.
šumí Temže. plují noty. přelévám
ti tvoji krev. ve strakatých norách
Londýna hluk. prozrazuji kondotieroovo
heslo. jako bych dělil poslední hlt
na polovinu. posílám tkaninu
s dvěma otvory na hlavu.
vlákno po vlákně.

na Wardour. na Ladbroke Grove. na Krakovské.

přísaha pospíchá za sněním.
život dostihuje přísahu.
tady bydlíme. tajně a se vzájemností.
jedno provždy. náhrdelník
z ozvěn. jako by mi někdo
zevnitř požehnal. žehnal se
se mnou z dálky. bez uvážení.
holub záře si neumí vybrat.

krouží mezi námi.

PRZESYŁKA

Markowi Rejowi

to by było jakoś tak.
szumi Tamiza. płyną nuty. przelewam
ci swoją krew. w pstrokatych norach
Londynu gwar. ujawniam hasło
kondotiera. jakbym dzielił ostatni łyk
na pół. posyłam tkaninę
z dwoma otworami na głowę.
włókno po włóknie.

na Wardour. na Ladbroke Grove. na Krakowskim.

przysięga podąża za marzeniem.
życie dorównuje przysiędze.
tu mieszkamy. pokątnie i z wzajemnością.
raz na zawsze. naszyjnik
z odgłosów. jakby mnie ktoś
przeżegnał od wewnątrz. żegnał
z daleka. bez opamiętania.
gołąb blasku nie potrafi wybrać.

krąży pomiędzy nami.

II.

II.

8.56. LEKCE S CHYBOU

Zac(ch)rčelo rekviem mladých bříz u Smolenska
setnutých křídlem.

Vytrvalý Sběratel Veteše
opět požádal
o knoflíky
o hodně
o devadesát šest tuctů

V supermarketu mlhavého rána
vsadili na skutečnou
minci

život

Spojujeme se spolu v havarijním režimu
slyšel jsi
slyšel jsem sovětského lýkožrouta
ozvěna odpovídala střelami
tady to nevypadá na jaro

Barca a Real si nasadily černé pásky
rozmarýn rozkvetl Jasieńko se nevrátí
Golgota obsadila nový
les

V Paláci zůstala zvířata

stateční sirotci

8.56. LEKCJA Z BŁĘDEM

Zah(ch)arczało requiem młodych podsmoleńskich brzoź
ściętych skrzydłem

Wytrwały Kolekcjoner Staroci
znów zażądał
guzików
dużo
dziewięćdziesiąt sześć tuzinów

W supermarkecie mglistego poranka
postawiono na prawdziwą
monetę

życie

Łączymy się ze sobą w trybie awaryjnym
słyszałeś
słyszałem sowieckiego kornika
echo odpowiadało strzałami
tu nie zanosi się na wiosnę

Barca i Real założyły czarne kokardy
rozmaryn się rozwinął Jasieńko nie wróci
Golgota zajęła nowy
las

W Pałacu zostały zwierzaki

mężne sieroty

tak
jako
my

10. 4. 2010

P. S. Moje báseň, svědek smutku, byla, stejně jako celé Polsko, obětí lží a přináší zde citát z ďábelského scénáře, opakovaného v médiích o břízách – vinících katastrofy. Touto cestou ovšem její název nevědomky dostává dvojí význam a svědčí o autorově intuici.

tak
jak
my

10 IV 2010

P.S. Mój wiersz, świadek żałoby, stał się, jak cała Polska, ofiarą kłamstwa i niesie tu cytat z diabelskiego scenariusza, powtarzanego przez media o brzożach – winowajcach katastrofy. W ten jednak sposób jego tytuł nabiera niechący podwójnego sensu, świadcząc o intuicji autora.

SEDM DNÍ

sedm dní pěkné hudby

a oživující strach

a dav trpící na Krakovské

a bolest která rodí bolest která rodí osvobození

a triumfálně nalezený věnec a boty
zvláštních služeb v lepkavé zemi

a vědění které přichází díky smrti

13. 4. 2010

SIEDEM DNI

siedem dni pięknej muzyki

i ożywcza trwoga

i tłum pokutujący na Krakowskim

i ból który rodzi ból który rodzi wyzwolenie

i wieniec triumfalnie odnaleziony i buty
służb specjalnych w lepkiej ziemi

i wiedza która przychodzi poprzez śmierć

13 IV 2010

BARABÁŠ

chceme Barabáše rozlehlo se v metropoli
ano právě tak
a právě
na zlost našim babičkám bez cestovních pasů
protože teď my
protože jenom on a my
ta chemie
ať konečně nastane rovnost
dost prvenství obětí
loupežníci taky musejí něco dostat
z tohoto života

tolerance tolerance
velký pátek podlý svátek

dost diktátu bezbranných
co z toho že tady stálo zomo*
a když se ti to nelíbí
tak na Madagaskar
tady bude láska
ne
nenávist
proč on tak krvácí
nechť se nad námi smiluje

stojí zdi Jericha
teče Visla
a svatá kniha se svíjí bolestí

BARABASZ

chcemy Barabasza rozległo się w metropolii
a właśnie tak
i już
na złość naszym babkom bez paszportów
bo teraz my
bo tylko on i my
ta chemia
niech wreszcie nastanie równość
dość prymatu ofiar
zbójom też coś się należy
z tego życia

tolerancja tolerancja
wielki piątek podły świątek

dość dyktatu bezbronnych
co z tego że tu stało zomo
a jak
nie podoba się to na madagaskar
tu będzie miłość
nie
nienawiść
dlaczego on tak krwawi
niech nas nie bierze na litość

stoją mury Jerycha
płyń Wisła
i zwija się z bólu święta księga

středa pondělí jenom ne
pátek
dost té komedie
teď se to konečně
bude jinak rozvíjet
z té Golgoty
takže uhněte z cesty
vy sledi

my chceme Barabáše

a co
stojí zdi Jericha
Visla teče do Gdaňsku

P. S. Ve skupině mladých demonstrantů proti přítomnosti kříže před Prezidentským palácem se rozlehly výkřiky „Chceme Barabáše“; uvádím to podle Waldemara Łysiaka.

* ZOMO – zmotoryzowane oddziały milicji obywatelskiej (motorizované oddíly občanské milice)

środa poniedziałek tylko nie
piątek
dość tej komedii
teraz wreszcie
to się inaczej potoczy
z tej golgoty
więc z drogi
śledzie

my chcemy Barabasza

i co
stoją mury Jerycha
płynie Wisła do Gdańska

P.S. W grupie młodych demonstrantów przeciwko obecności krzyża przed Pałacem Prezydenckim, w Gdańsku, rozległy się okrzyki „Chcemy Barabasza”; podaję za Waldemarem Łysiakiem.

III.

III.

RÁNO

čas brzkého tepla a kvetoucích třešní.
pes nerozumí odpočinku trav a honí se za vránami.
mladý Evangelista píše v klasech obilí.
nepojmenovaných a neviditelných jako oslnění.

přestává s překrucováním jmen protivníků.

vstávám a truchlím. v zelené árii polí
recitativ skřivánka. modlí se jak umí.
řešetlák. silný. nebojácné srdce. krotitel
námrazy. rajská jabloň zuří za oknem.

25. 4. 2010

PORANEK

czas wczesnego ciepła i kwitnących wiśni.
pies nie rozumie spokoju traw i gania za wronami.
młody Ewangelista pisze w kłosach zbóż.
nienazwanych niewidzialnych jak olśnienie.

przestaję przekręcać imiona przeciwników.

wznoszę się i truchleję. w zielonej arii pól
recytatyw skowronka. modli się jak umie.
kruszyna. mocz. nieustraszone serce. pogromca
przymrozków. rajska jabłoń szaleje za oknem.

25 IV 2010

BLÍZKO

Blízko. Hlavně blízko moře. Nemusí být
luxusně. Obyčejný dům. Střecha,
místo pro spánek, na lásku a všechny
poklady dítěte. S výhledem
na budoucnost, jaká by nenastala.
Květiny v oknech, vítr ve vlasech, banalita.
Hlavně to moře. Ani příliš slané, ani
hluboké. Propast, záchrana před
neznámým. Jenom takové moříčko.
Jenom takový životek. Trouchnivějící mostek,
odkud se odrážejí slámové loďky toužících;
vedro, páchne platýzem a vodními rostlinami.
Hlásky vln útočí po kamenech
ticho a naplnění se vrací ve tvaru
hrdé fregaty, lehce
ukřížované v prostorech.

28. 11. 2009

BLISKO

Blisko. Byle blisko morza. Może być
bez wygód. Zwykły domek. Dach,
miejsce na sen, na miłość i wszystkie
skarby dziecka. Z widokiem
na przyszłość, jaka by nie nadeszła.
Kwiaty w oknach, wiatr we włosach, banał.
Tylko to morze. Ani zbyt słone, ani
głębokie. Przepaść, ratunek przed
nieznanym. Takie sobie morze.
Takie tam życie. Nadpróchniały pomost,
skąd odbijają słomkowe łódki spragnionych;
skwar, jedzie flądą i wodorostami.
Głoski fal szturmują po kamieniach
ciszę i spełnienie powraca na kształt
dumnej fregaty, lekko
ukrzyżowanej w przestworzach.

28 XI 2009

SETKÁNÍ

pan Amo klesl
jako švestka do kompotu

hned po odchodu z domu
téměř se srazil
s panem Credo

Měli se sice rádi
ale přesto

léta rozloučení sehrála své
jiní lidé
jiné země
zřídka sdílené čtení

nezazněly hlasité nadávky
taky proč by měly
kolemjdoucí viděli
dva staré přátele
zaujaté
hledáním společných fotografií
na nebi

co je u tebe nového
lavina nesrovnalostí
chvilkových okouzlení
sběratelství zkušeností

a jak je tam v L.
pyramida knih povodně
konferencí
neproniknutelný les rozhovorů

SPOTKANIE

pan Amo wpadł
jak śliwka w kompot

zaraz po wyjściu z domu
zderzył się niemal
z panem Credo

lubili się przecież
a jednak

lata rozłąki robiły swoje
inni ludzie
inne kraje
rzadko wspólne lektury

nie było głośnych zgrzytów
co to to nie
przechodnie widzieli
dwóch starych znajomych
zajętych
poszukiwaniem wspólnych zdjęć
na niebie

co u ciebie
lawina niekonsekwencji
chwilowych zauroczeń
kolekcjonerstwo doznań

a jak tam w L.
piramida ksiąg potop
konferencji
nieprzebyty las rozmów

měl problém najít
na mapě
jak ten tady onen tam
první v granadě
druhý v ašchabadu

v případě že je přijala siena
tak nikoli oba najednou

nechtěli se vzájemně urazit
pan Credo mlčel o vlivných známostech
s patrony každého věku
pan Amo se nechlubil předehrou ke království
zlaté trumpety a saxofonu

nemluvili o ženách
půjčkách
korektnosti a zručnosti

po určité době
si uvědomili že se setkávali
častěji než si mysleli

v Bachovi
v Monteverdim
ve vůni jehličí v kuchyni

v cremoně svých srdcí

17. 11. 2010

mieli kłopoty z ustaleniem
mapy
jak ten tu tamten tam
pierwszy w granadzie
drugi w aszchabadzie

jeśli przyjmowała ich siena
to nie obu naraz

nie chcieli się niczym urazić
pan Credo przemilczał nadzwyczajne kontakty
z patronami wszystkich epok
pan Amo nie chępił się wstępem do królestwa
złotej trąbki i saksofonu

nie było o kobietach
kredytach
poprawności i wprawie

po jakimś czasie
zdali sobie sprawę że spotykali się
jednak częściej niż im się wydawało

w Bachu
w Monteverdim
w zapachu igliwia w kuchni

w cremonie swoich serc

17 XI 2010

CONFESSO

dohání mě
ten křik a svazuje mě
ten pláč
jako tramvaj na svahu Alfamy
stoupá po kolejích do tmavého nebe
kde se nic nenaplnuje

nerozumím ani za mák
slyším jenom ten jekot
on trpí ona si stýská
a proplétají se sny

oštěp jejího altu jako zvon nad propastí
on jako kalné ústí Tejo
rozpouští se v mlze
tmavne fado černý tulipán
trápení
bílá omítka šedivá žula
hluchý peň dvorku
odtud se zvedá lodyha zpěvu hořkým ovocem
předtuchy
že oni že se
jeho jméno je Jachtař a ona Druhý Břeh
a postaví pod nebem velký smutek
nejkrásnější pod hvězdami

a dýchá Lisabon
milujeme se s tímto městem
a ještě tolik zákoutí
a ještě tolik dní

CONFESSO

dogania mnie
ten krzyk i wiąże mnie
ten płacz
jak tramwaj na zboczu Alfamy
pnę się po szynach do ciemnego nieba
gdzie nie spełnia się nic

nie rozumiem ni w ząb
słyszę tylko ten jęk
on cierpi ona tęskni
i splatają się sny

oszczep jej altu jak dzwon nad przepaścią
on jak mętne ujście Tagu
rozpuszcza się we mgle
ciemnieje fado czarny tulipan
zgryzoty
białe tynki szary granit
głuchy pień podwórka
stąd wzbija się łodyga śpiewu z gorzkim owocem
przecucia
że oni że się
jego imię jest Żeglarz a ona Drugi Brzeg
i zbudują pod niebo wielki smutek
najpiękniejszy pod gwiazdami

i dyszy Lisboa
kochamy się z tym miastem
a jeszcze tyle zaułków
a jeszcze tyle dni

do skončení světa

14.–15. 5. 2010, 0.45

do skończenia świata

14/15 V 2010, 0.45

ZÁKAZ

Ule a Krzyśovi Komorowským

čížek a sýkorka si něco vysvětlují v jazyku Teutoburského lesa
rozumím všechno znovu narozený poutník
v zahradě u přátel Sedmi hor na mne zírá
prodírá se zimním sluncem

darovaný čas přátelský prostor

odjíždíme do Maria Laach a tam jako každodenně
svátek a absolutní zákaz říkání hloupostí
v kryptě pulzuje ticho mrmlání století
mezi dvěma vzdechy malá louka života
lovíme čas do skořápek po starých hitech
Když mi budeš scházet ale našťestí jsi
Ty a Ty společníci na cestě
na sjednoceném kontinentu údivu

9. 3. 2008

ZAKAZ

Uli i Krzysiuwi Komorowski

czyżyk i sikorka coś sobie tłumaczą w języku Teutoburskiego Lasu
rozumiem wszystko nowo narodzony wędrowiec
w ogrodzie u przyjaciół Siedem Gór gapi się na mnie
przedziera przez zimowe słońce

darowany czas przyjazna przestrzeń

ruszamy do Maria Laach a tam jak co dzień
święto i absolutny zakaz mówienia głupstw
w krypcie pulsuje cisza mamrotanie stuleci
pomiędzy dwoma westchnieniami mała polana życia
łowimy czas w łupiny po starych przebojach
Gdy mi Ciebie zabraknie ale na szczęście jesteś
Ty i Ty współnicy podróży
na zjednoczonym kontynencie zdumienia

9 III 2008

NEJET DO LVOVA

chápal jsem ty kteří se nechtěli vracet do Vilna Lvova
dokonce ani v rozhovorech

proč uvidět
rodinná alba v pudru nebo v blátě
zšedivělé oči dvorků ve spěchu opuštěné

černý kašel a neštovice památky na dětství
lůžkoviny rozházené nemocí nebo nájezdem barbarů
medvídka s utrženým uchem svědectví
Prvního přijímání na smetišti
nečisté holicí potřeby po otci

viníka modřin čedičové dláždění
javory a lípy svědků polibku

proč
když naše láska stojí na ulici
nahá
před chtivým zrakem luzy

NIE JECHAĆ DO LWOWA

rozumiałem tych którzy nie chcieli wracać do Wilna Lwowa
nawet w rozmowach

bo co zobaczyć
album rodzinny w pudrze albo w błocie
zasiniałe oczy podwórek opuszczonych w pośpiechu

koklusz i ospę dziecięce pamiątki
piernaty porozrzucane chorobą albo najazdem dzikich
misia z oberwanym uchem świadectwo
Pierwszej Komunii na śmietniku
nieczyste przybory do golenia po Tatusiu

sprawcę siniaków bazaltowy bruk
klony i lipy świadków pocałunku

bo co
nasza ukochana stoi na ulicy
nago
pod chętnym wzrokiem motłochu

VSTUP

Vnitřky ještě neznáme tak jako budoucnost.

Tady na náměstí, na jeho slunečné dlani
vyrůstá kaktus velké touhy.

Uvítací brána, oblouk na prahu mušle.

Obrova ruka, s prsty v jizvách.
Hlavy, pláště patronů sotva rozpoznatelné.

Pro výstrahu králové bez nosů, anděle
bez křídel. Biskupové, apoštolové, maskarony,
veškerý duch.

Tlačí se, překáží ve vstupu.
Ohlášky důležitější než svatba.

Avšak ve středu perla.
Matka všech matek.

Panter ticha.

Korunovace nehodných.

Slib.

WEJDŹ

Wnętrza jeszcze nie znamy, tak jak przyszłości.

Tu, na placu, na jego słonecznej dłoni
wyrasta kaktus wielkiego pragnienia.

Brama powitalna, łuk na progu muszli.

Dłoń olbrzyma, z palcami w bliznach.
Głowy, płaszcze patronów, ledwo rozpoznawalne.

Na przestrozę królowie bez nosów, aniołowie
bez skrzydeł. Biskupi, apostołowie, maszkarony,
wszelki duch.

Tłoczą się, przeszkadzają wejść.
Zapowiedź ważniejsza od wesela.

Ale w środku perła.
Matka wszystkich matek.

Pantera ciszy.

Koronacja niegodnych.

Ślub.

ODVOLÁNÍ

tiše a anonymně
dýchání bez úst razítko bez iniciál

skrýváte se za normami stylu
stavitelé vesmíru
vodopádů ze slonoviny
bílých oblouků a mandlových jeskyní
pro slávu Páně

jdu vaším směrem

bijí hodiny a pták usedá v příčné lodi

duch
kamenně mlčí
nahlíží rozetami

APEL

cicho i bezimiennie
oddech bez ust pieczęć bez inicjałów

kryjcie się za prawidłami stylu
konstruktorzy wszechświata
wodospadów z kości słoniowej
białych łuków i migdałowych grot
na chwałę Pana

idę w waszą stronę

biją zegary i ptak przysiada w transepcie

duch
kamiennie milczy
zerka przez rozety

IV.

IV.

MEDIOLAN. VYSOKO

ční tak nestydatě
v kostýmech z epochy

první vítají slunce
pozorují dav

zanechaní na pinaklech
jako děti před obchodem

tady na Piazza del Duomo dav
pěna sta jazyků

tam věčné ticho siesta po námaze
kterou si nikdo nechce pamatovat

ční tak kvůli ničemu
provázejí nevěrné

vysoko vysoko

25. 3. 2010

MEDIOLAN. WYSOKO

sterczą tak bezwstydnie
w strojach z epoki

pierwsi witają słońce
obserwują tłum

pozostawieni na pinaklach
jak dzieci przed sklepem

tu na Piazza del Duomo tłum
szumowina stu języków

tam cisza wieczna sješta po wysiłku
którego nikt nie chce pamiętać

sterczą tak po nic
patronować niewiernym

wysoko wysoko

25 III 2010

BELLAGIO

Jadě za všechno

vždyť to nejsme my.
pod ubrusem rána. pod zvonem
odlitým z lombardského
vzduchu.
od hor. od Lugana.

v nejkrásnějším místě Itálie
(bylo by hříchem neuvěřit)
jsme sami krásní. naše srdce
na volnoběhu.
na dopingu z jezera.

které se tedy stáčí. za zády.
jsi mým jasem.
z tebe
ta záře.
nad mlhou tlačenicí a zmatkem.

ale co za zatáčkou. co v tunelu
soumraku.
takže se odvracíme.
směrem k Tomu Jenž Ví.

a posílá fotoaparát.

BELLAGIO

Jadzi za wszystko

przecież to nie my.
pod obrusem poranka. pod dzwonem
kutym z lombardzkiego
powietrza.
od gór. od Lugano.

w najpiękniejszym miejscu Italii
(grzech nie uwierzyć)
sami jesteście piękni. nasze serca
na wolnym biegu.
na dopingu z jeziora.

które tutaj zakręca. za plecami.
jesteś moją jasnością.
z ciebie
ten blask.
ponad mgłą ciżbą i zamętem.

ale co za zakrętem. co w tunelu
zmierzchu.
więc się odwracamy.
w stronę Tego Który Wie.

i wysyła kamerę.

SPOLETO. K ČEMU

Spoletu Spoletu
k čemu je vám to Spoletu

a nám je proto Spoletu

abychom ještě jednou šli po stopách Langobardů
proniknuli zrakem jako mečem

odhalili co je odhalené

uvelebili se ve stínu akvaduktu
pomodlili se nohama po kamenech
které nesly sv. Františka

ulovili uplynulé záclonou zdí
unesli zajatkyni z podzimního světla

a unesli tíhu vzpomínky
když zhasne v očích štíhlý špendlík města

SPOLETO. PO CO

Spoletto Spoletto
po co wam to Spoletto

a nam po to Spoletto

by jeszcze raz wkroczyć śladem Longobardów
przeniknąć wzrokiem jak mieczem

odkryć co odkryte

rozsiaść się w cieniu akweduktu
pomodlić stopami po kamieniach
które niosły św. Franciszka

złović minione przez zasłonę ścian
uprowadzić brankę jesiennego światła

i unieść ciężar wspomnienia
kiedy zgaśnie w oczach wątła szpilka miasta

TRANI. NA ŽIVOT A NA SMRT

při míjení záseků olivových hájů
jsem šťastný
protože nasýtily můj hlad
po novém
co je přece tím samým

říkají že Trani
je dobré k umírání
ale nejprve k životu

světlého jako svědomí před prvním přijímáním
horkého jako cappuccino na terase z tužeb
klidného jako v objetích mariny
světlá katedrála

z kamení a snů

TRANI. NA ŻYCIE I ŚMIERĆ

mijając zasięki gajów oliwnych
szczęśliwy jestem
bo nakarmiony mój głód
nowego
co jest przecież tym samym

powiadają że Trani
dobre na śmierć
ale najpierw do życia

jasnego jak sumienie przed pierwszą komunią
gorącego jak cappuccino na tarasie z marzeń
spokojnego jak w objęciach mariny
jasna katedra

z kamienia i snu

TODI. MÍSA PLNÁ

chceme tady zůstat Pane chceme
zůstat pro věčnost tohoto rána

vepsaní do perspektivy svažujících se ulic
pod bílým praporem ze sušícího se prádla

dobyvatelé schodů před chrámem
a trojitého hada hradeb
sběratelé tepla
choulíme pohled do travertinu

vmísení do davu na vybledlé fresce
odtahování jako děti od výkladní skříně

sníme že jsme odtud čili
ze srdce dějů a že je pro nás ta mísa

plná románských pokrmů
dávno připravená nevystydlá
s kořením gotiky které nám ohřívá krev

TODI. MISA PEŁNA

chcemy tu być Panie chcemy
pozostać na wieczność tego poranka

wpisani w perspektywę opadających ulic
pod białą flagą z suszonej bielizny

zdobywcy schodów przed katedrą
i potrójnego węża murów
kolekcjonerzy ciepła
przytulamy wzrok do trawertynu

wmieszani w tłum na wyblakłym fresku
odciągani jak dzieci od sklepowej wystawy

marzymy że jesteśmy stąd czyli
z serca dziejów i dla nas ta misa

pełna romańskich dań
dawno przygotowana nieostygła
z przyprawami gotyku który podgrzewa nam krew

AMALFI. LESKLÝM ŠÍDLEM

nezklamalo jsi mne Amalfi
krásné jako hřích tajemné
jako tvé protáhlé jméno
teplé jako pohled zpod řas
bílých domů prořatých
ulicí jako krkavice
úzkou jako šance na zázrak
pro nevěřící a najezené

my hladoví hladoví nadšení
slídíme v zástupu
v kamenném krtinci
stále výš a výš až se ukáže očím
vzorovaná zvonice
zahleděná do moře

prošlo jsi nám Amalfi
na druhou stranu srdcí
lesklým šídlem
z vápence

AMALFI. JASNYM SZYDŁEM

nie zawiodłoś mnie Amalfi
piękne jak grzech tajemnicze
jak twe powłóczyście imię
gorące spojrzenie spod brwi
białych domów przeciętych
ulicą jak arteria szyjna
wąską jak szansa na cud
dla niewiernych i sytych

my głodni głodni zachwytu
myszkujemy w ciżbie
w kamiennym kretowisku
coraz wyżej i wyżej aż się oczom pokaże
wzorzysta kampanila
zapatrzona w morze

wyszłoś nam Amalfi
na drugą stronę serc
jasnym szydłem
z wapienia

BOLOŇA. NEBETYČNÁ

Boloňa to je nějaké panské město
žena na kterou nedosáhneš
je vysoká a elegantní
velmi štíhlá ale přiléhavá
kůže v barvě okru a olivy
obléká se vkusně a zahaluje do šálů

hedvábí plátno a kašmír

lehce obnažená s levým ramínkem
sklouznutým k San Domenico

sousedky z údolí jí nesahají po kotníky
z žilkovatého mramoru
pod deštníkem arkád s úsměvem bran
a tajemstvím dvorků mlčí
nedůvěřuj tichu poznej ji
to neskončí jednou schůzkou
to nevyprchá banální kancónou
na hlavních náměstích ve stínu Neptuna

nedůvěřuj tichu stůj na špičkách – Boloňa

BOLONIA. NIEBOTYCZNA

Bolonia to jakieś takie pańskie miasto
kobieta której nie dosięgasz
wysoka jest i zgrabna
niesłuchanie szczupła lecz opięta
skórą w kolorze ochry i oliwki
ubiera się ze smakiem zawija w szale

jedwab płótno i kaszmir

lekko wygolaszona z lewym ramiączkiem
zsuniętym w stronę San Domenico

sąsiadki z doliny nie dorastają jej do pięt
z żyłkowanego marmuru
pod parasolem arkad z uśmiechem bram
i tajemnicą podwórców milczy
nie ufaj ciszy poznaj ją
to się nie skończy jedną randką
to nie wybrzmi banalną canzoną
na głównych placach w cieniu Neptuna

nie ufaj ciszy stań na palcach: Bolonia

VYHNÁNÍ Z POHÁDKY

Všechno bylo jako v knížkách,
jenom vonělo.

Neoslepovala krása, v těle
tufu a porfyru.

Dobro nás pronikalo se vzduchem
nad vinicemi. Viníci byli daleko
v čase a prostoru. Okolí
nám každý den odpouštělo meruňkovým svítáním,
že nejsme odtud.

Nenašli jsme místo, jehož
by bylo dost. Večer jsme dostávali po denáru
ještě většího úžasu.

Nejkrásnějšími ženami byly panny,
ale vysoko na fasádách.

Cypřiše ukazovaly směr, pinie darovala
stín jako úsměv.

Pak
naše briga se vracela na sever, domů,
naložená světlem.

Ponořený v záři, stýskalo se mi.

WYGNANIE Z BAJKI

Wszystko było jak w książkach,
tylko pachniało.

Nie oślepiało piękno, w ciele
tufu i porfiru.

Dobro przenikało nas z powietrzem,
ponad winnicami. Winowajcy byli daleko,
w czasie i przestrzeni. Okolica
odpuszczała nam co dzień morelowym świtem,
że nie jesteśmy stąd.

Nie znaleźliśmy miejsca, którego
byłoby dość. Wieczorem dostawaliśmy po denarze
jeszcze większego zdumienia.

Najpiękniejsze kobiety to były dziewice,
ale wysoko, na fasadach.

Cyprysy wskazywały kierunek, pinia obdarzała
cieniem jak uśmiechem.

Potem
nasz bryg powracał na północ, do domu,
obładowany światłem.

Tęskniłem, pogrążony w blasku.

V.

V.

ODPOČIŇ SI

Krzysztofu Lisowskému – přednostně

trochu si odpočiň

nad hlavou slunce namísto hromu
za zády květy lilíí
lehká vůně spojenců
žebra domu bohů v důchodu

hledí do očí ženě
která do tebe strelí z milosti
svět tuhne v okamžiku

mlčí ve starořeckém nářečí

odpočiň si

8. 10. 2010

ODPOCZNIJ

Krzysiovi Lisowskiemu - priorytet

odpocznij nieco

nad głową słońce zamiast grom
za plecami liliowe kwiaty
lekki zapach sojuszników
zebra domu bogów na emeryturze

patrzysz w oczy żonie
która strzela do ciebie z miłości
świat zastyga na mgnienie

milczy w starogreckim narzeczu

odpocznij

8 X 2010

PŘÍSAHA

Jel jsem z Kazimierze do Lublinu. cesta se navlékala
na ouško jehly v srdci.

Końskowola – Celejów

špalíry bezů. zápichy tamaryšku. trávy těžké
přemírou všeho. zeleň jemně vítězila nad barvami země.

rokle a kopce v županech listů. tělo země zpívalo
chladný hymnus května a já věděl že nebude přídavek.

Łąki a Nałęczów – Rąblów – Wąwolnica

místní jména jako jména žen. nezávisle.
Babička Fela šla tudy aby nás zachránila před nicotou. s písni poutníka.

obrnění kamarádi. lípy duby jasany. stály na stráži
v předsíních nebe

Sadurki – Miłocin a Tomaszowice

spěchal jsem a snil o tom aby mě obrova ruka opět postavila
nad Vislu. Notová osnova přísahy.

27. 5. 2006

PRZYSIĘGA

Jechałem z Kazimierza do Lublina. droga nawlekała się
na uszko igły w sercu.

Końskowola – Celejów

szpalery bzów. podcienia tamaryszku. trawy ciężkie
od nadmiaru wszystkiego. zielen łagodnie zwyciężała kolory ziemi.

wąwozy i pagóry w szlafrokach listowia. ciało ziemi śpiewało
chłodny hymn maja i wiedziałem że nie będzie bisu.

Łąki i Nałęczów – Rąblów – Wąwolnica

nazwy miejsc jak imiona kobiet. niezawisłe.
Babcia Fela szła tędy ocalić nas od nicości. z pieśnią pielgrzyma.

towarzysze pancerni. lipy dęby jesiony. trzymały straż
w przedpokojach nieba.

Sadurki – Miłocin i Tomaszowice

Pędziłem marząc by ręka olbrzyma znów postawiła mnie
nad Wisłą. Pięciolinią przysięgi.

27 V 2006

ZAVÍRÁ NÁS

Zavírá nás tato píseň
v temné jeskyni
asociací

u každého jiných
ale zároveň s nadějí
že copánky se spolu spletou

že se tentokrát
už

zapletou

ZAMYKA NAS

zamyka nas ta pieśń
w ciemnej pieczarze
skojarzeń

każdemu innych
ale razem z nadzieją
że nie miną się warkocze

zaplotą
tym razem

już

OTČINA

šachy a vodka vtip a vzpomínky
procházka v polích s rukama za zády

nudle se sýrem a ovocný kompot
ambrózie poražených

předválečné fotografie
když Pánbůh byl s námi

nebo to tak vypadalo

stráž u kódů
o nichž nikdo neví

živý plot dobrých mravů
pěstovaný pro nikoho

dutina na území
velikosti skla obrazovky

Starších a Zastaralých
zapomenuté ponaučení

OJCOWIZNA

szachy i wódka dowcip i wspomnienia
spacer w polu z rękami do tyłu

kluski z serem i kompot
ambrozja przegranych

przedwojenne zdjęcia
kiedy Pan Bóg był z nami

albo tak się wydawało

straż przy kodach
o których nikt nie wie

żywopłot dobrych manier
pielęgnowany dla nikogo

dziupła na terytorium
wielkości szklanego ekranu

Starszych i Niemodnych
zapomniana lekcja

MŮJ ČAS

Můj čas byl brzy na jaře: led se roztopil, podél ulice, středem města teče studená řeka; a loďky, naše loďky otáčí se kloužou směrem k vodopádu za zatáčkou; ze Sławińskiego (?) do Mickiewiczze, také mi to tak vyhovuje; loďky ze slámy, z klacíků, vodopád z listů topolů, kompostu a špinavého sněhu. V utkání Itálie – USA stále nerozhodně: Cardinale, Loren – Taylor, Monroe, subjektivní čtyřhra, zbožňována v kapesních zrcátkách.* V štěrbínách mezi chodníkem a první trávou klíčí budoucnost, její vůně, jedinečná a opakovatelná, předpovídá dlouhý pochod pro rouno neznámého barvy; tolik tajemství, tolik Raquel Welch, první pod dekou; vše ostatní se ještě stane a bude dobré; porážka není uzavřena pro nadcházející měsíce, čili pro věčnost. Jsme a naše indiánské strachy, naše nářadí pro vzdušný hokej; bambino adaptér hraje *Zelená pole*; slunce se opírá do kapot, dědictví po starších sestřích. Na oběd budou *knedlíky*; jako zákusek hokej (možná, že Švédové opět porazí Rusáky). Také dědeček Lipowicz namaluje geparda, Bjørn Wirkola skočí z Holmenkollenu; nic bude vyhnáno na okraj města, kde se platí mýto. Když budeme hodní.

* na zadní straně malých kapesních zrcátek byly umístěny fotografie slavných hereček

MOJA PORA

Moja pora to było przedwiośnie: puszczają lody, wzdłuż ulicy, środkiem miasteczka płynie zimna rzeka; i łódki, nasze łódki obracając się suną w stronę wodospadu za zakrętem; ze Sławińskiego (?) w Mickiewicza, ja też tak wolę; łódki ze słomek, z patyków, wodospad z liści topoli, mierzwy i brudnego śniegu. W meczu Włochy – USA wciąż remis: Cardinale, Loren – Taylor, Monroe, subiektywny debel, ubóstwiony na lusterkach. W szczelinach, między chodnikiem i pierwszą trawą kiełkuje przyszłość, jej woń, jedyna i powtarzalna, zapowiada długi marsz po runo niewiadomego koloru; tak wiele tajemnicy tak wiele Raquel Welch, pierwszej pod kołdrą; wszystko jeszcze się stanie i będzie dobre; klęski nie zakontraktowano na najbliższe miesiące, czyli na wieczność. Jesteśmy i nasze indiańskie leki, nasze przybory do cymbergaja; adapter bambino gra *Zielone pola*; słońce opiera się na kapotach, spadku po starszych siostrach. Na obiad będą *pielmieni*; na deser hokej (może znowu Szwedzi dowalą Ruskim). I dziadek Lipowicz namaluje geparda, Bjørn Wirkola skoczyc z Holmenkollen; nicość zostanie wyparta poza rogatki. Jak będziemy grzeczni.

ELIZABETH TAYLOR

Wojciechu Wencłowi, jednomu z nejodvážnějších

nedokážu vyhodit starou čepici Otce.
z nutrie a emocií.

doživotí pod hromadami memorabilií.
a nejméně třiceti pěti let.
nejčastěji mluvím s Amálií.
bolest (cituji) vychází ústím Tejo.

stíhačky letí do Tripolisu. za okamžik
se potkají s čápy.
svůj svého dekoroval Řádem orla bílého
Elemele brky (lidovka).

včera jsme si všimli neznámého ptáka za oknem.
dal příklad. *tra la li*. vyhrál nad zimou. popel let
se změnil v tělo dívky z fotografie
v koupelně. ale můžeme.
non omnis zblbnul.
noc mě obaluje slabým svitem.

jaká to melodie. paso doble tamté krve.
unisono dýchající nad Severnym.
svatý Osip se svíjí smíchem na modrých rohožích.
Wyszkowski prohrál. prohraje Rymkiewicz.
každý má nepřítele jakého si zasloužil.

ELIZABETH TAYLOR

Wojciechowi Wencłowi, jednemu z najdzielniejszych

nie potrafię wyrzucić starej czapki Ojca.
z nutrii i wzruszenia.

dożywocie pod zwałami pamiątek.
a przynajmniej trzydzieści pięć lat.
najczęściej rozmawiam z Amalią.
bul [cytuję] wycieka ujściem Tagu.

lecą myśliwce na Trypolis. lada chwila
miną się z bocianami.
swój namaścił swego orderem Orła Białego.
Elemele dutki [ludowe].

wczoraj spostrzegliśmy za oknem nieznanego ptaka.
dał przykład. *tra la li*. wygrał z zimą. popiół lat
zamienił nam się w ciało dziewczyny ze zdjęcia
w łazience. a jednak można.
non omnis skapcaniał.
noc mnie oblewa bladym świtem.

jaka to melodia. paso dobre tamtej krwi.
unisono dyszące nad Siewiernym.
święty Osip ryczy ze śmiechu na błękitnych matach.
Wyszkowski przegrał. przegra Rymkiewicz.
każdy ma wroga na jakiego zasłużył.

jestli je věrný je pes. jestli je moudrý pak je mrtvý.
režisér Černého čtvrtku dostal zápal plic.
ach. co to bude. *oj dana dana.*
historie prohraná.

Eva nám nehledí do očí. *chce spát.*

sory (dirty English) že píšu jak Różewicz.
ve dvou se to dá snést.

Adam přistál na našich bedrech.
vyhasínají touhy. přichází jaro. znovu zradí.
staré podvádění.

Elizabeth Taylor zemřela.

21.–28. 3. 2011

jak wierny to pies. jak mądry to martwy.
reżyser Czarnego Czwartku dostał zapalenia płuc.
ach. co to będzie. *oj dana dana.*
historio przegrana.

Ewa nie patrzy nam w oczy. *chce spać.*

sory [dirty English] że jadę Różewiczem.
we dwóch da się to znieść.

Adam wylądował na naszych ramionach.
dogasają marzenia. idzie wiosna. znowu zdradzi.
stara szachrajka.

Elizabeth Taylor nie żyje.

21-28 III 2011

V MÉM STARÉM PSACÍM STOLE

Z reproduktoru rádia jako životodárný plyn začal unikat mužský hlas. Dean Martin nebo Bing Crosby (Nat King Colea bych poznal hned.)

A najednou se pootevíraly zásuvky v mém starém psacím stole. Pohnuly se svitky staroegyptských tajemství.

Kdo tam nebyl! Unkas v podpaží se Stopařem, Paganel s dalekohledem a Staš s Nelou a s velbloudy. Maršál Davout, povstalci v kožených kabátech z liščí srsti jako na Grotgerových obrazech a Anaresekwa plížící se jako stín. Stanley v korkové přilbě, mladý Jim, jehož zamlžené oči mi ještě nic neříkaly, i když hlas mě okouzлил. A Milady ve spodním prádle, první svědkyně. Dále neporazitelný velitel Parmenion a bojovní Siouxové v *dni dobrém na smrt*.

Di Stefano přihrál Francisco Gentovi a Real opět vedl. Publikum, tedy já, se radovalo z výstřižků z Panoramy. Little Toni z „Il cuore matto“ a Sony & Cher z „Little Man“ podpalovali můj mladý les, nevědomý oheň. Ramses s obličejem Zelnika nestydatě hleděl na Kamu. Ještě jsem mu nezáviděl a pohledem se vyhybal bokům.

Zavonělo vánočním stromkem, máminým makovníkem, „Řeka bez návratu“ nebyla tak hrozná, jak jsem si myslel. Zafoukal vítr z prerie, když týpí nechrání a stáda wapiti odešla. A počítá se víra a kouzelníkův hlas. Vypadly staré jízdenky a první pohlednice, vznikl nepořádek, protože každý se chtěl dostat do stejného dostavníku. Dostavník jel ode mne ke mně a nebyla

W MOIM STARYM BIURKU

Z radiowego głośnika jak życiodajny gaz zaczął się ulatniać
głos, męski. Dean Martin albo Bing Crosby
(Nat King Cole'a poznałbym od razu).

I nagle pootwierały się szuflady w moim starym biurku.
Poruszyły się zwoje staroegipskich tajemnic.

Kogo tam nie było! Unkas pod rękę z Tropicielem Śladów,
Paganel z nieodłączną lunetą, i Staś i Nel i wielbłądy.
Marszałek Davout, powstańcy w lisich szubach od Grottgera
i Anaresekwa, podkradający się jak cień. Wikingowie,
Stanley w korkowym hełmie, młody Jim, którego
zamglone oczy jeszcze nic mi nie mówiły, chociaż głos czarował. I Milady,
w białiznie, pierwsza kusicielka. Dalej Parmenion, wódz niezłomny
oraz waleczni Siuksowie w *dobry dzień do umierania*.

Di Stefano podawał do Francisco Gento i Real znów prowadził.
Widownia, czyli ja, szalała nad wycinkami z „Panoramy”.
Little Toni z „Il cuore matto” i Sony & Cher z „Little Man”
podpalały mój młody las, nieświadomy ognia.
Ramzes o twarzy Zelnika bez wstydu patrzył na Kamę.
Nie zazdrościłem mu jeszcze, wzrokiem omijając biodra.

Zapachniało świątecznym drzewkiem, maminy makowcem,
„Rzeka bez powrotu” nie była tak groźna jak przypuszczałem.
Powiało zimnem od prerii, kiedy tipi nie osłania, a stada wapiti
odeszły. I liczy się wiara, i głos czarownika.
Powypadały stare bilety i pierwsze kartki pocztowe,
zrobił się bałagan, bo wszyscy chcieli wsiąść do tego samego
dyliżansu. Dyliżans jechał ode mnie do mnie i nie było

záruka, že odveze všechny. Nikdo nechtěl nejhorší,
tedy zapomnění.

Dotklo se mě mokré podzimní listí z topolů a kouř z ohně
zapáleného Apači z VI. A. Vůně trávy, ale ne z tohoto
okresu a soumraku, hasnoucího na tom druhém západě.

Vůně jahod sbíraných v Zaklikowě. Nebylo lepšího
světa. Nebyly lepší dny. Tomek Wilmowski
si povídal s Tomkem Sawyerem, rozuměli jsme si
v jazyku dobrodružství.

Pane doktore! Prosim něco

proti chamtivosti... Hlavně hodně, hoodně!!! Můj dostavník
s šesticí mustangů byl prostorný, byl chamtivý. Popíjelo se víno,
naléval Portos. Nikdo neodmítl, ani Marcus Antonius, ani
Námořník z Milétu, ani malá Cosetta a Praxitelova *Afrodita*
se stále nechtěla obléct, vyvolávajíc mrazení a předpovídajíc
své mnohem mladší a méně alabastrové kolegyně.

Bylo mi dvanáct let a měl jsem Cochiseovy šedé vlasy. Měl jsem
temné povědomí o Katyni a naději *Jahodových polí*. Měl jsem
otce, matku a sestru. Strílel jsem jako Old Shatterhand, jezdil
na koni jako Don Diego. Nebyl jsem sám v lese kopí, mezi barevnými
obálkami *malovaných dětí*.

Bartkovy vzpomínky stále jezdily na saních po Bernardýnské,
protože ve městě bylo málo automobilů. Zachraňovaly chodník.
Pak nahoru, Zamojskou neboli Kunieckého, abychom šli společně
na mši k Jezuitům vedle Trinitářské brány se jménem jako staré zlato.

Dyhrenfurth stále vystupoval na Dhaulagiri, byl jsem s ním,
nestačil mi vlnolam v Darłówku, vodiče ve dvoře.
Obrázky s polonahou Binou a Taylorkou hřály hýždě, nebyl jsem
schopen pochopit řeč nahých paží. Mlčel jsem jak

gwarancji, że dowiezie wszystkich. Nikt nie chciał najgorszego, czyli zapomnienia.

Dotknęły mnie liście mokrych jesiennych topoli i dym z ogniska rozpalonego przez Apaczów z VI a. Zapachy traw, tylko z tamtego powiatu i zmiersch, gasnący na tamtym zachodzie.

Woń jagód zbieranych w Zaklikowie. Nie było lepszego świata. Nie było lepszych dni. Tomek Wilmowski gadał z Tomkiem Sawyerem, rozumieliśmy się w języku przygody.

- *Panie doktorze! Proszę coś*

na zachłanność... Tylko, dużo, duuużo!!!!... Mój dyliżans z szóstką mustangów był pakowny, był zachłanny. Popijano winem, częstował Portos. Nikt nie odmawiał, ani Marek Antoniusz, ani Żeglarnik z Miletu, ani mała Cosette, a Afrodyta Praksytelesa wciąż nie chciała się ubrać, wywołując dreszcze, zapowiadając swoje dużo młodsze i mniej alabastrowe koleżanki.

Miałem dwanaście lat i siwe włosy Cochise'a. Miałem ciemną wiedzę Katynia i nadzieję *Truskawkowych Pól*. Miałem ojca, matkę i siostrę. Strzelałem jak Old Shatterhand, pędziłem konno jak Don Diego. Nie byłem sam, w lesie lanc, wśród kolorowych otoków malowanych dzieci.

Wspomnienie Bartka wciąż zjeżdżało Bernardyńską, na sankach, kiedy w mieście było kilka samochodów. Ratowało bruk. Potem pod górę, Zamojską czyli Kunickiego, żeby razem na mszę do Jezuitów obok Bramy Trynitarńskiej o imieniu jak stare złoto.

Dyhrenfurth dalej wchodził na Dhaulagiri, byłem z nim, nie wystarczał mi falochron w Darłówku, zasięki na podwórku. Lusterka z półnągą Giną i Taylorką grzały pośladki, nie byłem w stanie zrozumieć mowy nagich ramion. Milczałem jak

kámen, jak Tatanka Yotanka.

Ještě jsem nevěděl, že zemřou Fieldorf a Pilecki, stejně jako Wołodyjowski. Když zaútočil Kozietuski, držel jsem mu palce, místo abych sympatizoval s obránci. Vždy s obránci.

Teprve později na mne dosáhla těžká ruka generála Palafoxe a pochopil jsem slova: *Hasta la última tapia!*

Bylo nám dobře. V této přeplněnosti a dušnosti. Existovali jsme, to bylo nejdůležitější. Hleděli jsme na jesličky s párem sobů, který dělal *Stand Up* zároveň se saněmi, když jsem otevřel kryt.

Východoněmecký vláček z Úložiště skautingu jel jako blázen, vedený hrdostí, že je důkazem existence Pánaboha a andělů.

Poklady jsem dával do krabice od léků:

mléčný zub, kus kůry, odznak ze Lvova, oblázky.

Babička: Fela s náručí karafiátů a Sabina v puntíkových šatech šly k babičce Brońce na Szczerbowského (jakého Szczerbowského?) Gomulka neměl nad jejich tichou modlitbou a každodenním drkotáním na trh a na Lipowou žádnou moc.

Nějaká žena zpívala *Nevím, jestli to stojí za to*, ale nikdo ji neposlouchal. Stejně jako další žena, co viděla *noc černou jako zoufalství*. Všechno bylo. Tady a ve stejnou dobu. Tiše a navždy.

Bylo nám dobře. Jako nikdy předtím. Nikdo si netroufl počítat dny. Dokud se nezavřela zásuvka.

6. 11. 2009

głaz, jak Tatanka Yotanka.

Nie wiedziałem jeszcze, że zginą Fieldorf i Pilecki, tak samo jak Wołodyjowski. Gdy szturmował Koziętulski, trzymałem kciuki zamiast współczuć obrońcom. Zawsze obrońcom.

Dopiero później dosięgła mnie ciężka ręka generała Palafoxa i zrozumiałem słowa: *Hasta la última tapia!*

Było nam dobrze. W tym tłoku i duchocie. Istnieliśmy, to było najważniejsze. Patrzyliśmy na szopkę z parą reniferów, które robiły *Stand Up* wraz z saniami, kiedy otwierałem okładki. Wschodnioniemiecka kolejka ze Składnicy Harcerskiej jeździła jak szalona, napędzana dumą, że jest dowodem na istnienie Pana Boga i Aniołków. Skarby pakowałem do woreczka z lekami: mleczy ząb, kawałek kory, odznakę ze Lwowa, kamyki.

Babcie: Fela z naręczem goździków i Sabina w sukni w grochy szły do Babci Broni, na Szczerbowskiego (jakiego Szczerbowskiego?).

Gomułka nie miał władzy nad ich cichą modlitwą i codziennym dreptaniem, na targ i na Lipową.

Jakaś kobieta nuciła *Nie wiem, czy to warto*, ale nie miała posłuchu, tak samo jak inna, co widziała *noc jak rozpacz czarna*. Wszystko było. Tu i jednocześnie. Cicho i na amen.

Było nam dobrze. Jak nigdy dotąd. Nikt nie ośmielił się liczyć dni. Aż się zamknie szuflada.

6 XI 2009

MADE IN PRL

přinesl do kuchyně záložku do starých knih
s kolibříky
moje práce české pastelky
barvy jako poslové z jiné planety

ptáci se rozutíkali po domě
na okamžik vzpomínky
usedli na výhoncích neexistujícího dračince

Stašek se díval a nevěřil
že to jsem já v tisíc devět set šedesátém sedmém
před povodní moje ruka a otisky prstů

co se tehdy nosilo a co zpívalo
kolikrát týdně jsme měli doma maso

malý balíček karet
korunní svědek
Úplně rozkvetlá údolí

MADE IN PRL

przyniósł do kuchni starą zakładkę do książek
z kolibrami
moja robota czeskie kredki
kolory jak wysłannicy z innej planety

ptaki rozbiegły się po domu
na chwilę wspomnienia
przysiadły na pędach nieistniejącej draceny

Staś patrzył i nie wierzył
a to ja w tysiąc dziewięćset sześćdziesiątym siódmym
przed potopem moja ręka i odciski palców

co się wtedy nosiło co śpiewało
ile razy na tydzień było w domu mięso

mały pasek brystolu
świadek koronny
Doliny całe w kwiatach

NEJSRDEČNĚJI

kvetou trnky a dozrávají slova
už léta
mě neopouští moje sestra Pohrdání
a vůbec nevím proč
jsem Ti nenapsal Princi
zvláště po tom co se stalo
během té ranní bouřky

i tak –
zjistil jsem že je těžké přijmout...
nebo tak –
našel jsem ve vašich slovech...
nebo ještě jinak po pohárku –
nejdražší Zbyszku v Białogórze
fouká...

moje oči uši nohy a svědomí
Tě tolikrát uctívaly

když jsem odbočil z Batoryho na Akademickou
když mě ranním tichem přijalo Campo
když jsem zůstal sám v potřebě
a vedlo mě před světlé pláště katedrál

sebral jsem odvahu a napravuji chybu –

Drahý Princi promiň že kromě citátů už nic
u nás je snesitelně Město trvá
i když se projevuje nedostatek chrastítek

NAJSERDECZNIEJ

kwitnie tarnina i dojrzewają słowa
od lat
nie opuszcza mnie moja siostra Pogarda
i zupełnie nie wiem dlaczego
nie napisałem do Ciebie Księżę
zwłaszcza po tym co się stało
tamtej burzy nad ranem

choćby tak –
trudno mi się pogodzić...
albo tak –
w Pańskich słowach odnalazłem...
lub jeszcze inaczej po kielichu –
Najdroższy Zbyszku w Białogórze
wieje...

moje oczy uszy stopy i sumienie
po wielokroć czyniły Ci pokłon

gdy skręciłem z Batorego w Akademicką
gdy ciszą poranną przyjęło mnie Campo
kiedy pozostawałem sam w potrzebie
i niosło mnie przed jasne płaszcze katedr

zebrawszy się na śmiałość naprawiam błąd –

Drogi Księżę wybacz że nic ponad cytaty
u nas znośnie Miasto trwa
choć daje się odczuć deficyt kołatek

navštěvuji Orvieto a Pána Přírody
v tepnách na Jih bez dopravní zácpy
používám tedy krvinek Středomoří
dokud svítí lampa šedých mnichů

prosím Princi pozdrav Marka
a Požehnanou Babičku
jsem víc s Tebou méně
se bojím
s Tebou požehnání hanby

odwiedzam Orvieto i Pana od Przyrody
w arteriach dróg na Południe bez zatorów
korzystam więc krwinka śródziemnomorska
dopóki świeci lampa szarych mnichów

proszę Księżę pozdrów Marka
i Przenajświętszą Babcie
z Tobą jestem więcej mniej
się boję
z Tobą błogosławieństwo wstydu

VE STARÉM VČELÍNĚ

Jíme kuře, popijíme ovocný kompot.
Odešel ten, jenž po léta předpovídal svůj odchod.
V našich zdravých rukách se chvějí lžice a vidličky,
po loukách od Niewiaże jde po trávě chvění.
Kam jsi odešel, Mistře? Nepochybně do Vilna –
do místa, kde jsi řekl: „Bydlím zde trvale.“
V ráji třinácti slabik, na hranici časů
Tvá brada a hůlka. A pohled rosomáka.

Ach, seběhněte se verše. A ticho po bouři
zazní tím, čím pozůstali sytí hlad mizérie!
Ať se znovu uhnízdí kolibřík v zimolezu,
ať je *druhý prostor* navrácen mudrcům.
Oblázky přežijí milosrdenství moře,
Grizzly Peak volá Kleparz i Antokol.
Palačinky a likér z anděliky na modrém stole.
Vylily se *misky* s barvami světa.

Vícepatrový člověk jde na schůzku,
Vítr porazil okenice, krev se vrací do ohně.
Ať se konečně splní to, co je nám psáno;
v uzavřené knize pijí stránky svůj obsah.

14. 8. 2004 – 16. 3. 2005

W STAREJ PASIECE

Zajadamy kurczaka, popijamy kompot.
Odszedł ten co latami wieścił swe odejście.
Drżą w naszych zdrowych dłoniach łyżki i widelce,
po łąkach od Niewiaży idzie dreszcz przez trawy.
Dokąd odszedłeś, Mistrzu? Pewnie, że do Wilna –
miejsca, w którym mówiłeś „mieszkam tu na stałe”.
W rajz trzynastu zgłosek, na granicy czasów
Twoja laska i broda. I brew rosomaka.

O, zbiegnijcie się wersy! I ciszo po burzy
zabrmij tym co zostali sycąc głód mizerią!
Niechaj znów w kaprifolium koliber zamieszka,
niech *druga przestrzeń* mędrcom będzie przywrócona.
Otoczaki przetrwają z łaskawości morza,
Grizzly Peak nawołuje Kleparz i Antokol.
Bliny i dzięgielówka na niebieskim stole.
Rozlały się *miseczki* z kolorami świata.

Człowiek wielopiętrowy idzie na spotkanie,
wiatr zwalczył okiennicę, krew wraca do ognia.
Niech się wreszcie wypełni to co nam pisane;
w zamkniętej księdze karty spijają swą treść.

14 VIII 2004-16 III 2005

BÁSEŇ V OBŘADU

jak se můžeme tak mýlit
s odvahou klást otázky se štěpinou ironie
prachem těla a jeho souhlasem-nesouhlasem
tak nenuceně o Stvořiteli a to i případ od případu

nic nepřestává co skutečně nekončí když už
jsou nad mraky stejně jenom další mraky
vodíku s kyslíkem a chlor a sodík
Andrzej Seweryn Ella Fitzgerald Adam Zagajewski
Supertrio pro speciální úkoly
A Všichni Svátí dělají co mohou ale hmota vzdoru
klade odpor
Ke komu tedy hovoříš Příteli
a kdo dělá pohřební obřad nad tím kosmickým omylem
a duší která uniká majitelce navzdory

stromy se devótně proplétají
promrzlý havran přináší požehnání
ale já tu nejsem
v basso continuo na hřbitově
v básních mizících jako sněhové vločky na vysokých čelech

jsem tam
poblíž se nic velkého neděje
ano, popíjím a kouřím
a Josifu ve stratosféře Brodskému se omlouvám

a za co
no to se domyslete sami

9. 2. 2012, 13. hod.

WIERSZ W OBRZĄDKU

jak można się tak pomylić
z odwagą stawiania pytań z włócznieą ironii
prochem ciała i swoją zgodą-niezgodą
tak bez zająknienia o Stwórcy nawet od przypadku do przypadku

nic się nie kończy co się właściwie nie kończy skoro
nad chmurami tylko następne chmury
wodór z tlenem i chlor i sód

Andrzej Seweryn Ella Fitzgerald Adam Zagajewski
Supertrio do zadań specjalnych
I Wszyscy Święci robią co mogą ale materia przekory
stawia opór
do kogo więc mówisz Przyjacielu
i kto czyni egzekwie nad tą kosmiczną pomyłką
i duszą która wbrew właścicielce ulatuje

drzewa splatają się dewocyjnie
błogosławieństwo niesie gawron zziębnięty
lecz mnie tu nie ma
w basso continuo cmentarnym
w wierszach jak płatki śniegu niknące na wysokich czołach

tam jestem
w pobliżu nic się wielkiego nie dzieje
owszem popijam i palę
i Josifa w stratosferze Brodskiego przepraszam

a za co
no pomyślcie sami

9 II 2012, godz. 13.

V NADĚJI

památce Jurka Oleszczuka

Iusiurandum patri datum...

C. K. Norwid podle Hannibala

chtěl jsem se rozloučit na *harfě* a *lyře*
chtěl jsem běžet bez zábran
jako bych to měl ještě stihnout

ale naskytl se Branford
se svou nesmělou *Nadějí* plazící se jako břečťan
po sloupci blankytu
ovinul se nám kolem žeber

a tady jsme u borovice se dvěma rameny
stojíme u zdi nad prázdnou jámou
vzpomínáme na dar

Tebe mezi námi
a ticho přísahy

31. 1. 2012

PRZY NADZIEI

pamięci Jurka Oleszczuka

Iusiurandum patri datum...

C.K. Norwid za Hannibalem

chciałem Cię pożegnać na *harfie* i na *cytrze*
chciałem pędzić bez opamiętania
jakbym miał jeszcze zdążyć

ale nawinął się Branford
ze swoją nieśmiałą *Nadzieją* pnącą się jak bluszcz
po kolumnie błękitu
nawinął się nam wokół żeber

i oto stoimy pod dwuramienną sosną
stoimy pod ścianą nad pustym dołem
wspominając dar

Ciebie pośród nas
ciszę przysięgi

31 I 2012

MAĎARY POZNÁŠ V NOUZI

Natalii a Michałovi, zvláštním vyslancům

*Stojíme na hranici
podáváme ruce
a velké lano ze vzduchu
spojujeme bratři pro Vás*
Zbigniew Herbert, 1956

překračujeme hranici zde nazvanou *zdravý rozum*
naš vlak je jako amulety ozbrojená složka
máme tašky naděje kozinu plnou víry
protože Bem se k nám pozítří nemusí hlásit

budeme se dělit básní schoulíme se do modlitby
založíme tábory na březích ticha
Maruška, pro kterou zpívala *maďarská pusta*
obklopí nás láskou povlečení jako svou

ať nás slyší pohané ať nám Seina závidí
ať se Stefan nestydí za bratrance ze severu
nechť po vlnách Dunaje jde vzrušení odmítnutí
noci rozšlapávající lampu Visegrádu

přineseme *kouzla pohádky a legendy*
velká slova cti jeho tvrdé řeči
na oplátku dostaneme sladký dar jistoty
že mezi *poníženými* nejsme *sami*

WĘGRÓW POZNAJE SIĘ W BIEDZIE

Natalii i Michałowi, specjalnym wysłannikom

*Stoimy na granicy
wyciągamy ręce
i wielki sznur z powietrza
wiążemy bracia dla was*
Zbigniew Herbert, 1956

przekraczamy granicę zwaną tu *rozsądkiem*
nasz pociąg jest jak ramię zbrojne w amulety
mamy torby z nadzieją buklak pełen wiary
bo się może pojutrze Bem do nas nie przyznać

przełamiemy się wierszem wtulimy w modlitwę
założymy obozy na nabrzeżu ciszy
Maruszka co śpiewała jej *węgierska puszta*
otoczy nas miłością pościeli jak swoim

niech nas słyszą poganie Sekwana zazdrości
niech się Stefan nie wstydzi kuzynów z Północy
niech po falach Dunaju pójdzie dreszcz odmowy
wobec nocy depczącej lampę Wyszehradu

przyniesiemy *zaklęcia bajki i legendy*
wielkie słowa honoru jego twardą mowę
otrzymując w rewanżu słodki dar pewności
że pośród *poniżonych* nie jesteśmy *sami*

sedajíc si *Jeníček a Mařenka* Sándor István Klári
spletou cizí jazyky necizí překvapení
jak obklíčit kořist označenou cejchem
své vlastní cesty v lesích Evropy

v našich nohou promluví zlá *sestra Pohrdání*
a probudí dvojče jež se jmenuje Důstojnost
dále bratři Maďaři protéká hlas věků
útočí na hranici již se zde říká podlost

9. 3. 2012

siądą *Jaś i Małgosia* Sandor Istvan Klari
splotą obce języki nieobce zdumieniu
jak osaczać zwierzynę naznaczoną piętnem
swojej własnej wędrówki w lasach Europy

w naszych stopach przemówi zła *siostra Pogarda*
i obudzi bliźniaczkę której imię Godność
dalej bracia Madziarzy płynie głos przez wieki
atakuję granicę zwaną tu podłością

9 III 2012

OČIŠTĚNÍ

pomalů jsem se vzpamatovával. krok za krokem.
v mělké vodě. v hluboké apatii. po stezích dna.
bílý písek. úleva nohám. pár havranů profesorů rána.
podívaná mraků před prodejem. koně
které se nikdy nepostaví na start. po zamlžený obzor.
pes odpočítávající čas vyplazeným jazykem.
a poraněná ryba kterou odháním od břehu.
oblázky v kapsách.

stál jsem tam. bez obav a snů.
v poryvech nikdo neví odkud.
pod bolestivým tajemstvím útesu.
všechno se už tady stalo. proto
jsem umíral zvědavostí. stáhnul jsem si brnění
když nikdo neviděl a běžel ve mně chlapec.
jeho kůže se setkala s prvním světlem. jeho sluch
zápasil s mušlí.

kořeny. pozhasínané svícny. a vědomí pogromu.
borovice. bříza. dub. borovice. borovice. armáda kmenů
připravená zemřít. vzpamatovával jsem se
ve slunečním divadle plném rozhodnutí.
hořce a tajně. více než ve stavu nouze.
po stopách Orfea jenž mě zde neopouští.
po pás v tichu. s armádou kmenů a vlnou která se modlí
před útokem.

Lubiatowo, červenec 2010

OCZYSZCZENIE

powoli dochodziłem do siebie. krok za krokiem.
w płytkiej wodzie. w głębokiej apatii. po ściegach dna.
biały piasek. ulga stóp. para kruków profesorów poranka.
widowisko chmur przed wyprzedającą. rumaki
co nigdy nie ruszą na start. po mglisty horyzont.
pies odliczający czas ziejącym jęzorem.
i ranna ryba którą odganiem od brzegu.
kamyki po kieszeniach.

stałem o tam. bez strachu i snów.
w podmuchach nie wiadomo skąd.
pod bolesną tajemnicą urwiska.
wszystko się tu już wydarzyło. dlatego
umierałem z ciekawości. ściągałem pancierz
kiedy nikt nie widział i biegł we mnie chłopiec.
jego skóra napotykała pierwsze światło. jego słuch
siłował się z muszlą.

korzenie. ich pogaszone kandelabry. i wiedza pogromu.
sosna. brzoza. dąb. sosna. sosna. wojsko pni
gotowych na śmierć. dochodziłem do siebie
w słonecznym teatrze pełnym wyroków.
zawzięcie i skrycie. ponad stan wyjątkowy.
po śladach Orfeusza który mnie tutaj nie opuszcza.
w ciszy po pas. z wojskiem pni i falą która się modli
przed atakiem.

Lubiatowo, VII 2010

MAREK RAPNICKI – nar. 28. prosince 1955 v Lublinu; animátor kultury, básník a publicista; v letech 1985–2001 byl ředitelem Kulturního domu v Ratiboři, redaktor kulturně-literárního půlročníku Almanach Prowincjonalny (od začátku jeho existence v r. 2005); vydal mj. sbírky poezie Ośc („Kost“; Kraków, 1990) a Terytorium powiernicze („Spravované území“; Kraków, 2006). Žije v Ratiboři.

Libor Martinek

Marek Rapnicki

MAREK RAPNICKI – ur. 28 grudnia 1955 roku w Lublinie; animator kultury, poeta i publicysta; dyrektor Raciborskiego Domu Kultury w latach 1985–2001, redaktor półrocznika kulturalno-literackiego „Almanach Prowincjonalny” (od początku jego istnienia w 2005 r.); opublikował m.in. „Ość” (Kraków, 1990) i „Terytorium powiernicze” (Kraków, 2006). Mieszka w Raciborzu.

Libor Martinek

EDIČNÍ POZNÁMKA

Básně Marka Rapnického pocházejí většinou z rukopisu. Některé z nich byly publikovány v ratibořském kulturně-literárním půlročníku *Almanach Prowincjonalny*. Výbor básní provedl autor ve spolupráci s překladatelem, redaktorem a editorem svazku v jedné osobě – Liborem Martinkem.

Libor Martinek

NOTA EDYTORSKA

Wiersze Marka Rapnickiego pochodzą w większości z rękopisu. Niektóre z nich zostały wcześniej opublikowane w raciborskim półroczniku kulturalno-literackim „Almanach Prowincjonalny”. Wyboru wierszy dokonał autor we współpracy z tłumaczem, redaktorem i edytorem publikacji – Liborem Martinkiem.

Libor Martinek

OBSAH - SPIS TREŚCI

I.	
Hnízda.....	6
Gniazda	7
Píšu tužkou	8
Piszę ołówkiem	9
Negativ	12
Negatyw	13
Po narození Pana Credo	18
Po narodzinach Pana Credo.....	19
Spoluřidič	20
Pilot	21
Pirohy	24
Pierogi.....	25
Zásilka	26
Przesyłka	27
II.	
8.56. Lekce s chybou.....	30
8.56. Lekcja z błędem	31
Sedm dní	34
Siedem dni	35
Barabáš	36
Barabasz	37
III.	
Ráno	42
Poranek	43
Blízko	44
Blisko	45
Setkání	46

Spotkanie	47
Confesso	50
Confesso	51
Zákaz	54
Zakaz	55
Nejet do Lvova	56
Nie jechać do Lwowa	57
Vstup	58
Wejdz.....	59
Odvolání	60
Apel	61

IV.

Mediolan. Vysoko.....	64
Mediolan. Wysoko.....	65
Bellagio	66
Bellagio	67
Spoletto. K čemu	68
Spoletto. Po co	69
Trani. Život a smrt	70
Trani. Życie i śmierć	71
Todi. Mísa plná	72
Todi. Misa pełna	73
Amalfi. Lesklým šídlem	74
Amalfi. Jasnym szydłem	75
Boloňa. Nebetyčná	76
Bolonia. Niebotyczna.....	77
Vyhnání z pohádky	78
Wygnanie z bajki	79

V.

Odpočň si	82
-----------------	----

Odpocznij.....	83
Přísaha	84
Przysięga.....	85
Zavírá nás	86
Zamyka nas	87
Otčina.....	88
Ojcowizna.....	89
Můj čas	90
Moja pora	91
Elizabeth Taylor	92
Elizabeth Taylor	93
V mém starém psacím stole.....	96
W moim starym biurku.....	87
Made in PRL.....	102
Made in PRL	103
Nejsrdečněji	104
Najserdeczniej	105
Ve Starém Včelíně	108
W Starej Pasiece	109
Báseň v obřadu.....	110
Wiersz w obrzędku	111
V naději.....	112
Przy nadziei	113
Maďary poznáš v nouzi.....	114
Węgrów poznaje się w biedzie	115
Očištění.....	118
Oczyszczenie	119
Marek Rapnicki (autorský profil)	120
Marek Rapnicki (biogram).....	121
Ediční poznámka	122
Nota edytorska.....	123

Vydáno v rámci projektu Podpora česko-polské regionální literatury a propagace regionu – Regio Litera, reg. č. CZ.3.22/3.3.07/11.02746. Projekt je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Manažer projektu: Rostislav Balner

Redaktor: Ing. Dita Círová

Vydal: Město Krnov, Hlavní náměstí 1, Krnov 794 01

Vydání: první, 2013

Tisk: Město Krnov, Hlavní náměstí 1, Krnov 794 01

Vazba: RETIS GROUP s.r.o.

Za obsah této publikace je výhradně odpovědný její autor.

ISBN 978-80-260-3975-4

